

Politik Konjonktür Teorileri; Geleneksel Fırsatçı Model Türkiye Uygulaması (2003-2019)¹

Political Business Cycles Theories; Traditional Opportunistic Model in Türkiye (2003-2019)

Selda Konak Kuruçelik², Metin Berber³,

Öz

Politik Konjonktür Dalgalanmalar Teorisinin ilgi alanı demokratik ülkelerde gerçekleştirilen seçimlerin ekonomi üzerindeki etkilerinin araştırılmasıdır. Teorinin, uyarlanmış beklentileri kabul eden versiyonu geleneksel yaklaşım, rasyonel beklentileri kabul eden versiyonu ise modern yaklaşım olarak bilinir. Bu yaklaşımlar da aralarında Fırsatçı ve Partizan yaklaşım olarak tekrar ayırma tabi tutulur. Bu çalışmada politik konjonktür dalgalanmalar teorisi bağlamında Türkiye’de geleneksel fırsatçı modelin varlığı test edilmiştir. Analiz kapsamında; 2003-2019 yılları arasında yapılan 2007, 2011, 2015 ve 2018 genel seçimleri incelenmiş, gösterge olarak ise gayri safi yurt içi hasıla, cari transferler, işsizlik oranı, kamu harcamaları, para arzı, yurt içi krediler, kamu bankaları kredileri, enflasyon oranı çeyrek dönemlik verileri kullanılmıştır. Alesina, Cohen ve Roubini ‘nin 1992 yılında geliştirdiği model ve varsayımları kullanılmış olup, sonuçta Türkiye’ye ilişkin bazı geçerlilikler tespit edilmiştir

Anahtar Kelimeler: *Politik Konjonktür Dalgalanmalar, Geleneksel Fırsatçı Model, Regresyon Analizi, Seçim, Uyarlayıcı ve Rasyonel Beklentiler*

Abstract

The area of interest of the Political Business Cycles Theories is to research the effects of elections held in democratic countries on the economy. The version of the theory that accepts adapted expectations is known as the traditional approach, and the version that accepts rational expectations is known as the modern approach. Both approaches are again differentiated as Opportunistic and Partisan approaches. In this study, the existence of the traditional opportunistic model in Türkiye is tested in the context of the political business cycles theory. Within the scope of the analysis; The 2007, 2011, 2015 and 2018 general elections held between 2003-2009 were examined, and the indicators were gross domestic product, current transfers, unemployment rate, public expenditures, money supply, domestic loans, public bank loans, inflation rate quarterly data has been used. The models and assumptions developed by Alesina, Cohen and Roubini in 1992 were used and as a result of this some validity for Türkiye was determined.

Keywords: *Political Business Cycle, Traditional Opportunistic Approach, Regression Analysis, Elections, Adaptive and Rational Expectations*

Araştırma Makalesi [Research Paper]

JEL Codes: D72, E32, P00

Submitted: 16 / 10 / 2023

Accepted: 04 / 01 / 2024

¹ Bu makale, Karadeniz Teknik Üniversitesi, SBE İktisat Anabilim dalında, Prof. Dr. Metin BERBER danışmanlığında hazırlanmış olan "Politik Konjonktür Dalgalanmalar; Geleneksel Fırsatçı Model Türkiye Uygulaması 2003-2019" başlıklı doktora tezinden türetilmiştir.

² Dr. Trabzon, Türkiye, selda_konak@hotmail.com, Orcid No: <https://orcid.org/0000-0002-5719-9140>

³ Prof. Dr. Karadeniz Teknik Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, Trabzon, Türkiye, berber@ktu.edu.tr, Orcid No: <https://orcid.org/0000-0001-8935-8276>

Giriş

Makroekonomik politika analizlerinde, demokratik sistemle yönetilen ülkelerin, enflasyon, işsizlik ve ekonomik büyüme gibi performans göstergelerinden politikacıların sorumlu olduğu varsayılır. Politik iktisat, neoklasik ekonomik analiz, rasyonel seçim ve oyun teorisi yöntemlerini kullanarak, iktisat ve politika arasındaki bağlantıyı ele alır. Devletin makroekonomik modellerde dışsal olduğu geleneksel yaklaşımın aksine, yeni politik iktisat devleti ve onun ekonomi politikasını içsel olarak kabul edip hem ekonomik hem politik hedeflere ulaşmak için kullanır (Kuruçelik, 2022: 26). Politik konjonktür dalgalanmaları teorilerinin odak noktası tam olarak budur. Amerikalı başarılı siyaset bilimci Harold Lasswell 'in politikayı "kimin neyi, ne zaman ve nasıl alacağına karar vermek" olarak tanımlamıştır. Bu bağlamda politik konjonktür dalgalanmalar teorilerinin, ekonomi ve politika gibi iki bileşenin olduğu söylenebilir (Lass-Well, 1958).

1950'li yıllarda ortaya çıkan politik konjonktür dalgalanmaları, hükümet ve seçmenler arasındaki etkileşime dayanarak ekonomiyi analiz eden kamu tercihi teorisinin bir dalı olarak kabul edilir (Aktan, 2019: 27) Teoriye göre, makroekonomik faktörlerden enflasyon oranı, işsizlik oranı, gelir dağılımı ve ekonomik büyüme oranları, seçmen tercihleri üzerinde etkili rol oynar. Tercihlerin bu göstergelerden etkilendiğini bilen hükümetler, ekonomi politikaları ile yeniden seçilme olasılıklarını artırmaya ve seçmenlerin rızasını almaya çalışırlar (Izadkhasti, 2020: 176).

Politik konjonktür dalgalanmalar teorilerinin ekonomik tarafı; düşük enflasyon ve düşük işsizliğin yanı sıra yüksek büyümeyi hedefler. Adaletili gelir dağılımını da bunların tamamlayıcısı olarak görür. Politik tarafta ise fırsatçı ve partizan güdüler vardır. Fırsatçı güdülerin amacı seçimleri kazanmak, partizan güdülerin amacı ise sempatanların durumlarını iyileştirmektir. (Prascevis, 2020: 74).

Politik konjonktür dalgalanmalar teorisinin gelişim sürecinde üç dönemden geçtiği söylenebilir; Bunlar; 1950 öncesi dönemi, 1950-1980 dönemi ve 1980 sonrası dönem şeklindedir. Hem geleneksel modeller, hem de modern modeller, kendi aralarında fırsatçı ve partizan model şeklinde sınıflandırılırlar. Geleneksel fırsatçı politik konjonktür dalgalanmalarının ortaya çıkmasında katkı sağlayanlar içinde Nordhaus (1975), Lindbeck (1976) öne çıkarken, partizan konjonktür dalgalanmaları Hibbs (1977) öncülüğünde gelişmiştir. Rasyonel beklentilerin kabul gördüğü 1980 sonrası dönemde ise Rogoff ve Sibert (1988) rasyonel fırsatçı dalgalanmalar konusunda, Alesina (1987, 1988, 1989) ise rasyonel partizan dalgalanmalar teorilerine önemli katkılar yapmışlardır. Gelişim süreci Tablo 1'de özetlenmiştir.

Tablo 1. Politik Konjonktür Dalgalanmalar Teorisi

	Fırsatçı Dalgalanmaları Kapsayan Modeller	Partizan Dalgalanmaları Kapsayan Modeller
Geleneksel Modeller (1950-80 Dönemi)	William Nordhaus	Douglas Hibbs
Modern Modeller (1980 Sonrası)	Anne Sibert Torsten Persson Guido Tabellini Kenneth Rogoff	Alberto Alesina

Kaynak: Alesina, Cohen, 1997:29

1. Geleneksel Politik Konjonktür Dalgalanmalar Teorisi

Geleneksel politik konjonktür dalgalanmalar teorisinin fırsatçı model versiyonunda hükümetin amacı bir sonraki seçimi tekrar kazanmaktır. Bu amaç doğrultusunda, başarısını geçmiş dönem performansına göre değerlendiren, uzağı göremeyen bir başka deyişle miyop olan seçmeni, görev süresi boyunca kısa vadeli Phillips eğrisi değiş tokuşu ile kandırma eğilimindedir. İdeolojik yönelimleri ne olursa olsun, hükümet genişletici politikaları, görev süresinin son yıllarındaki daha yüksek enflasyon pahasına uygular. Modelin partizan versiyonunda ise partilerin ideolojik yönelimleri vardır. Sol partiler işsizliğin düşürülmesine önem verirken, sağ partiler enflasyon sorununa ağırlık verirler. Partiler bu politikaları görev süreleri boyunca sürdürmekle birlikte yeniden seçilmeleri durumunda fırsatçı politikalara geçebilirler (Andrikopoulos ve Prodromidis, 2004: 4).

Politik konjonktür dalgalanmalar teorisi tarihi 1943 yılında Kalecki ve 1947 'de Akerman'ın çalışmalarına kadar uzansa da, esas başlangıç 1975 yılındaki Nordhaus'un çalışması ile özdeşleştirilir. Nordhaus, Kalecki'nin öne sürdüğü kapitalistlerin hükümet üzerindeki orantısız kontrol varsayımını reddederek, Politik konjonktür dalgalanmalar teorilerini yeniden tasarlamıştır.

Geleneksel fırsatçı modelinin varsayımları şu şekilde ortaya konulabilir (Alesina ve diğerleri, 1997: 17-21):

1. Makroekonomik sistem beklentileri içeren Philips eğrisi ile açıklanmaktadır.

2. Enflasyon beklentileri uyarlamacı biçimde oluşturulmakta, diğer bir ifade ile birimler geriye dönük olarak değerlendirilmede bulunmaktadır.
3. Politikacılar benzer isteklere sahip olmakla birlikte, amaçları fırsatçı davranışlar sergileyerek, iktidar olabilmek ya da iktidarda kalabilmektir.
4. Partiler, iktidar ve muhalefet şeklinde seçimlerde yer alır.
5. İktidar partisi görev süresi boyunca yüksek büyüme, düşük işsizlik ve enflasyon gerçekleştirebilmişse, seçmenler yine iktidar partisine oy vermektedirler.
6. Politikacılar para ve maliye politikalarını kullanarak toplam talebi etkileyebilirler.
7. Seçim zamanlarının dışsal olarak belirlendiği kabul edilmiştir

Geleneksel Fırsatçı Modelin teorisi, Adaptif Beklentiler ve Philips Eğrisi üzerine inşa edilmiştir. Adaptif Beklentiler yaklaşımı, Phillip D. Cagan tarafından geliştirilmiştir (Cagan, 1956). Teoriye göre ekonomik birimler geleceğe yönelik beklentilerini, geçmiş dönemdeki beklentiler ile gerçekleşen değerler arasındaki farka bakarak suretiyle oluştururlar. İktidar partisinin uyguladığı politikaların gelecek dönemde oluşturabileceği etkiler göz ardı edilerek fiyat beklentisi önceki dönemlere göre oluşturulur. Örneğin; enflasyon oranı önceki yıl %15 seviyesinde oluşmuşsa, bireyler cari yıl enflasyon oranının da %15 olacağını umarlar. Eğer cari yıl içinde enflasyon oranı yükselirse gelecek dönem enflasyon oranının artacağını, yok eğer enflasyon oranı azalmışsa gelecek dönemde de enflasyon oranının azalmaya devam edeceğini bekler ve davranışlarını ona göre şekillendirirler (Aktan, 2010: 184)

Geleneksel fırsatçı modelin üzerine inşa edildiği ikinci ayak; işsizlik ile enflasyon arasındaki negatif yönlü ilişkiye işaret eden Phillips eğrisidir. Eğri, ilk olarak A. Phillips tarafından 1861-1957 döneminde İngiltere’de işçi ücretleri ile işsizlik oranları arasındaki ilişkinin analizi ile üretilmiş, 1960 yılında işçi ücretleri yerine fiyat düzeyinin konulmasıyla Samuelson ve Solow tarafından yeniden yorumlanmıştır. 1970’li yıllarda ise, ABD ve diğer ekonomilerde petrol fiyatlarındaki şoklara bağlı olarak yüksek enflasyon ve yüksek işsizliğin bir arada görülmesi Phillips eğrisinin istikrarına yönelik şüphe uyandırmış ve sorgulamaları gündeme getirmiştir (Ho ve Lyke, 2019: 2).

Geleneksel fırsatçı modelde seçmenler, beklentilerini geçmiş dönemi değerlendirmek suretiyle oluştururlar. Oy tercihlerini belirlerken bugünkü politikaların gelecek dönem etkilerini gözardı ederler. Miyop davranış içinde bulunan seçmen geçmiş hızla unuttur. Ekonomik işleyiş hakkında bilgi sahibi olmayıp özellikle enflasyon işsizlik arasındaki ilişkiyi gözardı ederler. Politikacılar, seçmenlerin bu özelliğini kullanarak, seçimden hemen önce ekonomiyi canlandırmak için kullandığı araçlar ile birlikte düşük enflasyon, düşük işsizlik ve yüksek büyüme şeklinde yapay bir canlılık yaratır (Akhmedov ve diğerleri, 2004: 1304). Miyop seçmenler, seçimden önce uygulanan bu genişletici politikaların sonucunun, seçimden sonra resesyona sebep olacağını dikkate almaz yada alamaz. Seçim öncesi politika yapımcıların ekonomik performansına göre karar veren seçmenler, uygulanan genişletici politikalar sonucu ortaya çıkan yapay canlılıktan dolayı onları ödüllendirir (Alesina ve diğerleri, 1985:3).

Geleneksel fırsatçı model, seçim süreçleri boyunca işsizlik ile enflasyonun gelişimi bakımından öngörülerde bulunur. Seçimden iki yıl önce ekonomide genişleme görülür. GSYİH’da doğalın üzerinde bir artış olurken, işsizlik oranında düşüş görülür. Enflasyon oranı seçimlerden hemen öncesi ve sonrasında artış eğilimindedir. Seçimlerden sonraki bu artışla birlikte ekonomide durgunluk dönemi başlar (Snowdon ve Vane, 2012:471)

Nordhous’un fırsatçı modelini kullanarak, politik konjonktür dalgalanmaları teorilerinin ampirik kanıtlarını sağlayan birçok çalışma vardır. Kramer 1971, Tuft 1975, Fair 1978, Lewis-Beck 1988, yaptıkları çalışmalarında, ABD ve OECD ülkelerinde seçimlerden sonra, enflasyonun varlığını ortaya koyarak Nordhous’u desteklemektedir. Buna rağmen, tam tersi ampirik kanıtlar sunan araştırmalar da vardır. Alesina, Roubini ve Cohen 1997, Faust ve Irons 1999, yaptıkları çalışmalarında, Politik konjonktür dalgalanmaları olduğu sonucuna varmak için, ABD ve OECD ülkelerinde makroekonomik göstergelerdeki artışların zayıf olduğu sonucuna varmıştır (Kim, 2018: 36).

2. Literatür İncelemesi

Bu başlık altında yapılan literatür incelemesi, politik konjonktür dalgalanmalarının geçerli olup olmadığının araştırılması amacı ile Türkiye ve yabancı ülkeleri kapsayacak şekilde kronolojik sıraya göre yapılmıştır. Williams (1990), 1953-1984 yılları arasında ABD ekonomisi için yaptığı çalışmada VAR analizini kullanarak makroekonomik politika seçim modellerini test etmeyi amaçlamıştır. 3 aylık verilerin kullanıldığı çalışmada, değişken olarak kamu harcamaları, parasal taban, başkanın kamuoyu yoklamasındaki olur oranı, hazine tahvili satış oranı, işsizlik, reel GSMH, GSMH fiyat deflatörü kullanılmıştır. Seçimlerin bu değişkenler üzerinde oluşturduğu etkinin araştırıldığı çalışmada, seçimlerin yarattığı dalgalanmanın kısa dönem faiz oranlarındaki değişikliklerle açıklandığı sonucuna ulaşılmıştır.

Alesina, Cohen, Roubini (1992), 1960-1987 yılları arasında, 18 OECD ülkesi (ABD, Avustralya, Avusturya, Norveç, Belçika, Kanada, Danimarka, Finlandiya, Almanya, Japonya, İrlanda, İtalya, Hollanda, Yeni Zelanda, İsveç, İsviçre, İngiltere ve Fransa) için yaptıkları çalışmalarında ARIMA yöntemini kullanmışlardır. Çalışmada çeyrek dönemlik, İşsizlik, enflasyon, büyüme değişkenleri kullanılmıştır. Enflasyon oranı için çıkan sonuçlar teori ile uyumluysen, iktisadi büyüme için çıkan sonuçlar teoriye uygun değildir.

Berger ve Woitek (1997), 1950-1989 yılları arasında Almanya ekonomisi için yaptıkları çalışmada, geleneksel fırsatçı model ve partizan modeli incelemiştir. Var analizinin yapıldığı çalışmada, net üretim, tüketici fiyatları, işsizlik verilerini kullanmıştır. Çalışmanın sonucunda politik konjonktür dalgalarının izine rastlamamıştır. Faust ve Irons (1999), 1953-1995 yılları arasında ABD ekonomisi için yaptıkları çalışmalarında, fırsatçı ve partizan politik dalgalarını VAR analizi ile test etmişlerdir. Faiz oranı, fiyatlar genel seviyesi, GSMH ve M2 verilerinin kullanıldığı çalışmada politik değişkenlerin ekonomik değişkenler üzerinde bir etkisinin olmadığı sonucuna varılmıştır.

Block (2001), 1980-1995 döneminde 44 Sahra-altı Afrika ülkesi için yaptığı çalışmada Politik konjonktürel dalgaların olup olmadığını araştırmayı amaçlamıştır. 5 para, 4 maliye politikası değişkeninin kullanıldığı çalışmada, panel analizi yapılmıştır. Çalışma sonucundaki bulguların, rasyonel fırsatçı modelin öngörülerıyla tutarlı olduğu, rasyonel seçmenin oyunu kazanmak için para ve maliye politikası araçlarının manipüle edildiği sonucuna varmıştır. Teoriye uygun olarak seçim yıllarında, parasal genişlemelerin arttığı, nominal faiz oranlarının düştüğü görülmüştür.

Onur (2002), 1975-2000 yılları arasında yapılmış 6 genel seçimin politik konjonktür dalgalarının olup olmadığını araştırmıştır. Yaptığı çalışmada devlet bütçesinin kamu açıkları, kamu giderleri, dış borçlanma ve iç borçlanma değişkenlerini kullanmıştır. Panel regresyon tahmin yönteminin kullanıldığı çalışmada, seçimler nedeni ile kamu açıklarının arttığı sonucuna ulaşmıştır.

Sezgin (2007), Türkiye 'de fırsatçı politik dalgaların olup olmadığını araştırılması için yaptığı çalışmada 1950- 2003 dönemini incelemiştir. Çalışmada büyüme, enflasyon , kamu harcamaları, bütçe açıkları, vergi oranları değişkenleri kullanılmıştır. Bu değişkenlerin seçimlerden nasıl etkilendiğinin regresyon analizi ile test edildiği çalışmada politik konjonktür dalgalarının varlığı tespit edilmiştir. Yapılan analiz sonucu ekonomik büyümenin seçimlerden olumsuz etkilendiği, kamu harcamalarının seçim dönemlerinde teoride olduğu gibi arttığını, bütçe açıklarının da aynı şekilde büyüdüğü sonucuna ulaşmıştır.

Akhmedov ve Zhuravskaya (2004) ,Rusya'da 1996-2003 yılları arasında gerçekleşen seçimlerde geleneksel fırsatçı modelin varlığını incelemiştir. İktidar partisinin seçimleri yeniden kazanmak için bütçe harcamalarını arttırdığı sonucuna ulaşmışlardır. Ayrıca demokrasinin seviyesi ile seçim ekonomisi arasındaki ilişkiyi incelemiş, demokrasi seviyesi yükseldikçe, seçim ekonomisine daha az rastlanıldığı yorumunu yapmıştır.

Karaçor ve Saraç (2004), 1980-2004 yılları arasında, hükümetlerin seçimde güçlü olabilmeleri için, para ve maliye politikalarına başvurup başvurmadığını analiz etmiştir. Oranlama yönteminin kullanıldığı çalışmada, 5 seçim dönemi incelenmiştir. Konsolide bütçe açığı, bazı reel tarımsal ortalama ürün alım fiyatları, emisyon hacmi, GSMH, konsolide bütçe giderler ve gelirleri, kamu sektöründe ücretle çalışanların sayısı, merkez bankası kredileri verileri kullanılmıştır. Çalışma sonucunda politik konjonktür dalgalarının görüldüğü yılların 1987, 1991, 1995, 1999, 2002 seçimleri olduğu görülmüştür.

Khemani (2004), 1960-1994 yılları arasında Hindistan ekonomisi için yaptığı çalışmada, hükümetlerin yeniden seçilebilmek için genişletici maliye politikası araçlarını kullanıp kullanmadığı incelenmiştir. Bu çalışma yapılırken regresyon analizi yöntemi kullanılmıştır. Çalışma sonucunda hükümetlerin kendi çıkar gruplarına yönelik harcama yaptıkları ortaya çıkmıştır.

Parlaktuna ve Bahçe (2006), yaptıkları çalışmada fırsatçı politik konjonktür dalgalarının geçerliliğini test etmeyi amaçlamıştır. 1980- 2006 dönemi için yaptıkları çalışmada, gayri safi yurt içi hasıla, enflasyon oranı, bankalar arası faiz oranı, kamu kesimi nihai tüketim harcamaları, M1 ve verilerini kullanmıştır. EKK yönteminin kullanıldığı çalışma sonucunda seçimlere en duyarlı değişkenin bankalar arası faiz oranı ve enflasyon olduğu sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca seçimlerin parasal göstergeler üzerinde ekili olduğu, reel sektör göstergelerinin direk etkilenmedikleri yorumunu yapmıştır.

Akalın ve Erkişi (2007), yaptıkları çalışmada 1950-2006 dönemi için Türkiye'de fırsatçı dalgaların araştırılmasını amaçlamıştır. Büyüme, Enflasyon, Kamu harcamaları, para arzı, işsizlik verilerinin kullanıldığı çalışmada, oran analizi yöntemi kullanılmıştır. 14 genel seçimin incelendiği çalışmada, geleneksel fırsatçı modelin öngörüsünün aksine seçim sonrası, daraltıcı ekonomi politikalarının uygulanmadığı sonucuna varmıştır.

Erdoğan ve Bozkurt (2009), 1986-2005 dönemi için yaptıkları çalışmada, Türkiye'de seçim dönemlerinde para politikası uygulamasının manipüle edilip edilmediğinin araştırılması amaçlanmıştır. M1 değişkeninin kullanıldığı analizde yöntem olarak GARCH tekniği uygulanmıştır. Çalışmanın bulgularında para politikasının manipüle edildiği görülmüştür.

Özkan ve Tari (2010), yaptıkları çalışmada 1985 sonrası yaşanan altı genel seçim döneminde kamu harcamaları, GSYİH, para arzı verilerinin zaman içindeki gelişiminde politik amaçlı bir değişimin varlığının araştırılmasını amaçlamıştır. Geleneksel fırsatçı model kullanılarak yapılan analizde, otoregresif analiz yöntemi kullanılmıştır. Çalışmanın sonucunda PBC etkisinin en yoğun 1987 seçim döneminde olduğu, 2002 ile 2007 seçim dönemlerinde ise politik dalgalanmaların varlığının azaldığı sonucuna varmışlardır.

Altun (2014), 1950-2010 dönemi için yaptıkları çalışmada, Türkiye’de Politik konjonktür dalgalarının varlığını fırsatçı ve partizan modellere göre test etmiştir. Otoregresif hareketli ortalamalar yönteminin kullanıldığı çalışmada kamu harcamaları verisi kullanılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre seçim öncesi dönemde kamu harcamalarının artma eğiliminde olduğu ve fırsatçı politik konjonktürel dalgalanmalara yol açtığı görülmüştür. Partizan modele ilişkin sonuçların ise net olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Yar (2015), 2007 ve 2011 genel seçimlerinde, politik konjonktür dalgalarının olup olmadığını araştırmak amacıyla yaptığı çalışmada, enflasyon, işsizlik, büyüme, kamu harcamaları ile para arzı değişkenleri kullanılmıştır. Matematiksel oranlama yönteminin kullanıldığı çalışmada her iki seçim de de büyüme, enflasyon, işsizlik değişkenlerinde, konjonktür dalgalanmalarının var olduğuna ilişkin sonuçlara ulaşılırken kamu harcamaları ve para arzı değişkenine ait bir dalgalanmaya rastlanmamıştır.

Akan ve Kanca (2016), 1987-2011 yılları arasında gerçekleşen 7 seçim döneminde geleneksel partizan modelin geçerli olup olmadığını araştırmıştır. Zaman serisi metodolojisinin uygulandığı çalışmadaki bulgulara göre, partizan salınımlar oldukça zayıftır. Böylece, seçim dönemlerinde hükümetlerin uyguladığı politikalarda önemli değişiklikler olmamıştır.

Eryılmaz ve Murat (2016), 1987-2012 dönemi için Geleneksel fırsatçı modeli test etmişlerdir. Çalışma da, para arzı , enflasyon, dolaşımdaki para, GDP verileri kullanılmıştır. Mevsimsel Box-Jenkins modellerinin kullanıldığı çalışmada, Geleneksel Fırsatçı modelin geçerli olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Sultakeyev (2016), yaptığı çalışmada Kırgızistan’daki hükümetlerin yeniden seçilebilmek için ürettiği politikaların bütçe açığına neden olup olmadığını araştırmıştır. 1996-2011 yılları için yapılan çalışmada veri olarak Bütçe fazla/açığı ve bütçe fazla/açığının GSYİH’ya oranları ile seçim süreleri değişkenleri kullanılmıştır. EKK yöntemi ile test edilen değişkenler sonucunda seçim öncesi genişletici politikalar uygulayan hükümetin, bütçe açıklarını %200 oranında artırdığı sonucuna ulaşmıştır.

Tayyar (2017), iktidar partilerinin yeniden seçilebilmek için para politikasını manipüle edip etmediğini araştırmak için yaptığı çalışmada 1990- 2016 yıllarındaki para politikası göstergelerinde seçim dönemlerinde sapma olup olmadığını araştırmıştır. M0, M1, enflasyon ve yurt içi kredilerin veri olarak kullanıldığı çalışmada mevsimsel Box-Jenkins yöntemi uygulanmıştır. Koalisyon ve tek parti hükümetlerine göre yapılan çalışmada 1990-2000 koalisyon döneminde herhangi bir politik parasal dalgalanmanın olmadığı, 2000-2016 tek parti döneminde parasal dalgalanmanın olduğu sonucuna varmıştır.

Kaymakçı (2020), 1980-2019 yılları arasında yaptığı çalışmada, işsizlik, enflasyon, kamu gelir, vergi tahsilat oranı, bütçe açığı değişkenleri kullanılmıştır. Tablo analizinin kullanıldığı çalışmada verilerin önceki yıllarla karşılaştırılması yapılmıştır. 1980-2002 yılları arası dönemde Politik konjonktür dalgalanmaların varlığına rastlanırken, 2002 sonrasında yapılan seçimlerde (2018 genel ve 2019 yerel seçimleri hariç), Politik Konjonktür Dalgalanmaların varlığına rastlanmamıştır.

Şen (2020), 2001-2018 yılları arasını kapsayan, 42 ülke için yaptığı çalışmada panel veri seti kullanmıştır. Mali gösterge olarak mali denge, mali gelir ve kamu harcaması verileri kullanılmıştır. Bu göstergelerden sadece kamu harcaması değişkeninde seçim sonucunu etkilemek için manipülasyona başvurulmuştur.

Cural ve Eyigün (2022), Kırılgan Beşli ülkelerde 1991-2019 yılları arasında yapılmış beş seçim için geleneksel fırsatçı modelin varlığının test edilmesi amaçlanmıştır. Çalışmada, işsizlik oranı, geniş para arzı büyümesi, ekonomik büyüme ve kamu giderleri/ GSYİH , enflasyon oranı verileri kullanılmıştır. Türkiye, Brezilya, Endonezya, Hindistan, Güney Afrika’nın içinde yer aldığı ülkeler için yapılan analiz sonuçlarına göre geleneksel fırsatçı politik konjonktür dalgalanmalarına rastlanmamıştır.

3. Veri Seti Ve Yöntem

Bu çalışmada yapılacak ekonometrik analizde kullanılan veriler 2003:01-2019:06 dönemine ait çeyrek yıllık zaman serileri olup, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının elektronik veri dağıtım sisteminden (EVDS) ve Hazine ve Maliye Bakanlığının internet sitesinden elde edilmiştir. Çalışmada kullanılan değişkenler Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Çalışmada Kullanılan Değişkenler

Değişken	Açıklama	Kaynak
$\Delta LRCT$	Cari Transferler	Hazine ve Maliye Bakanlığı
$\Delta LGSYİH$	Gayri Safi Yurt İçi Hasıla	TCMB-EVDS
$\Delta İ0$	İşsizlik Oranı	TCMB-EVDS
LRKH	Kamu Harcamaları	Hazine ve Maliye Bakanlığı
$\Delta LRM1$	Para Arzı (Dar)	TCMB-EVDS
$\Delta LRM2$	Para Arzı (Geniş)	TCMB-EVDS
$\Delta LRYİK$	Yurt İçi Krediler	TCMB-EVDS
$\Delta LRKMD$	Kamu Bankalar Krediler	TCMB-EVDS
ENF	Enflasyon Oranı	2003:100 Tüfe serisinden üretilmiştir.

Öncelikle değişkenlerden Cari Transferler (CT), Kamu Harcamaları (KH), M1 Para Arzı (Dar), M2 Para Arzı (Geniş), Yurt İçi Krediler (YİK) ve Kamu Bankaları Kredileri (KMD) serileri TÜFE 2003:100 endeks serisi ile reelleştirilmiştir. Bu işlemden sonra, doğal logaritmaları alınmıştır. Serilerin doğal logaritmalarının alınmasının sebebi, sahte regresyondan uzaklaşmak, serilerin durağanlık düzeyini düşürmek ve logaritmik olarak doğrusal hale getirmektir. Analizde kullanılacak olan seriler Tablo 16'da gösterilmektedir. Tablo 16'daki serilerin açıklamaları şöyledir: $\Delta LRCT$: Logaritmik değişimli birinci farkları alınmış cari transferler, $\Delta LGSYİH$: Logaritmik değişimli birinci farkları alınmış gayri safi yurt içi hasıla, $\Delta İ0$: İşsizlik Oranı, LRKH: Logaritmik değişimli reel kamu harcamaları, $\Delta LRM1$: Logaritmik değişimli birinci farkları alınmış reel para arzı, $\Delta LRM2$: Logaritmik değişimli birinci farkları alınmış reel para arzı, $\Delta LRYİK$: Logaritmik değişimli birinci farkları alınmış reel yurt içi krediler. ENF: Enflasyon oranı. Bu aşamadan sonra durağan olup olmadığını belirlemek amacı ile aşağıdaki alt bölümde durağanlık analizleri yapılmıştır.

3.1. Modellerin Tahmin Edilmesi

Geleneksel fırsatçı model, Alesina, Cohen ve Roubini'nin 1992 yılında yaptıkları çalışmalarında kullandıkları otoregresif model aşağıdaki modeller yardımı ile test edilmiştir. Modellerde p ; her bir model için optimal gecikmeyi göstermektedir. Veri setinin çeyrek dönemlerden oluşmasından dolayı maksimum gecikme 4 dönem olarak belirlenmiş ve optimal gecikme uzunlukları AIC yöntemiyle hesaplanmıştır.

$$\Delta lrct_t = \alpha_0 + \alpha_1 t + \alpha_2 sec2007 + \alpha_3 sec2011 + \alpha_4 sec2015 + \alpha_5 sec2018 + \sum_{i=1}^p \beta_i \Delta lrct_{t-i} + \mu_t \quad (1)$$

$$\Delta lgsyih_t = \alpha_0 + \alpha_1 t + \alpha_2 sec2007 + \alpha_3 sec2011 + \alpha_4 sec2015 + \alpha_5 sec2018 + \sum_{i=1}^p \beta_i \Delta lgsyih_{t-i} + \mu_t \quad (2)$$

$$lrkh_t = \alpha_0 + \alpha_1 t + \alpha_2 sec2007 + \alpha_3 sec2011 + \alpha_4 sec2015 + \alpha_5 sec2018 + \sum_{i=1}^p \beta_i lrkh_{t-i} + \mu_t \quad (3)$$

$$\Delta lrm1_t = \alpha_0 + \alpha_1 t + \alpha_2 sec2007 + \alpha_3 sec2011 + \alpha_4 sec2015 + \alpha_5 sec2018 + \sum_{i=1}^p \beta_i \Delta lrm1_{t-1} + \mu_t \quad (4)$$

$$\Delta lrm2_t = \alpha_0 + \alpha_1 t + \alpha_2 sec2007 + \alpha_3 sec2011 + \alpha_4 sec2015 + \alpha_5 sec2018 + \sum_{i=1}^p \beta_i \Delta lrm2_{t-1} + \mu_t \quad (5)$$

$$\Delta io_t = \alpha_0 + \alpha_1 t + \alpha_2 sec2007 + \alpha_3 sec2011 + \alpha_4 sec2015 + \alpha_5 sec2018 + \sum_{i=1}^p \beta_i \Delta io_{t-i} + \mu_t \quad (6)$$

$$enf_t = \alpha_0 + \alpha_1 t + \alpha_2 sec2007 + \alpha_3 sec2011 + \alpha_4 sec2015 + \alpha_5 sec2018 + \sum_{i=1}^p \beta_i enf_{t-i} + \mu_t \quad (7)$$

$$\Delta lryik_t = \alpha_0 + \alpha_1 t + \alpha_2 sec2007 + \alpha_3 sec2011 + \alpha_4 sec2015 + \alpha_5 sec2018 + \sum_{i=1}^p \beta_i \Delta lryik_{t-i} + \mu_t \quad (8)$$

$$\Delta lrkmd_t = \alpha_0 + \alpha_1 t + \alpha_2 sec2007 + \alpha_3 sec2011 + \alpha_4 sec2015 + \alpha_5 sec2018 + \sum_{i=1}^p \beta_i \Delta lrkmd_{t-i} + \mu_t \quad (9)$$

Bu modellerde gecikme uzunluğu en düşük AIC (Akaike Information Criteria) bilgi kriterine göre, otokorelasyon içermeyen şekilde belirlenmiştir.

Sec2007: 2007 genel seçimlerinden önceki 4 çeyrek dönem için "1", diğer dönemlerde "0" olarak tanımlanan kukla değişken. Sec2011: 2011 genel seçimlerinden önceki 4 çeyrek dönem için "1", diğer dönemlerde "0" olarak tanımlanan kukla değişken. Sec2015: 2015 genel seçimlerinden önceki 4 çeyrek dönem için "1", diğer dönemlerde "0" olarak tanımlanan kukla değişken. Sec2018: 2018 genel seçimlerinden önceki 4 çeyrek dönem için "1", diğer dönemlerde "0" şeklinde tanımlanan kukla değişken.

4. Bulgular

Durağanlık analizleri, zaman serileri ekonometrisinde değişkenler arasındaki olası sahte sonuçlardan sakınmak için yapılmaktadır. Bu çalışmada serilerin durağan olup olmadıkları Augmented Dickey-Fuller testi (ADF) ve Philips- Perron (PP) durağanlık analizleri yapılmıştır. ADF ve PP analizinden elde edilen sonuçlar tablolaştırılarak Tablo 3'de sunulmuştur.

Tablo 3. Değişkenlerin ADF ve PP Birim Kök Testi Sonuçları

	ADF		PP	
	Sabitli	Sabitli-Trendli	Sabitli	Sabitli-Trendli
Lgsyih	0.837	-1.685	-0.267	-2.265
İşsizlik Oranı	-1.903	-2.176	-1.82	-2.115
Enflasyon	-7.903***	-8.263***	-7.914**	-8.260***
Lkamu Harcaması	-0.893	-2.877	-4.222***	-17.208***
Lcari Transfer	-1.663	-7.126***	-2.361	-5.015***
Lm1	-2.563	-3.039	-3.183**	-3.104
Lm2	-0.468	-4.126**	-0.372	-4.027**
Lkmd	-3.051**	-1.138	-2.685*	-1.075
Lyik	0.836	-2.384	1.124	-2.360
ΔLgsyih	-3.036**	-3.116	-8.349***	-8.298***
Δİşsizlik Oranı	-6.464***	-6.547***	-6.492***	-6.573***
ΔEnflasyon	-10.658**	-6.463**	-33.092	-33.203***
ΔLkamu Harcaması	-3.701***	-3.57**	-23.618***	-23.358***
ΔLcari Transfer	-4.976***	-4.997***	-13.649***	-13.785***
ΔLm1	-3.567***	-2.498	-9.447***	-9.779***
ΔLm2	-4.233***	-4.739***	-7.212***	-7.899***
ΔLkmd	-3.731***	-4.563***	-6.628***	-7.472***
ΔLyik	-6.603***	-6.656***	-6.583***	-6.761***

Not: ***, **, * sırasıyla %1, %5 ve %10 anlamlılık düzeyini göstermektedir. Δ: birinci devresel farkı, I: doğal logaritmayı temsil etmektedir.

İlgili tabloda ADF ve PP birim kök testlerine göre GSYİH, işsizlik oranı, cari transferler, yurt içi krediler, kamu bankaları kredileri, M1 ve M2 birinci devresel farklarında durağan iken enflasyon, kamu harcamaları, seviyesinde durağan çıkmıştır.

4.1. Cari Transferler Test Sonuçları

Cari Transferler değişkeninin incelendiği regresyon modeli (Denklem 1) için tahmin modeli ve sonucu Tablo 4'de sunulmuştur.

Tablo 4. Cari Transferler Modelinin Regresyon Tahmin Sonuçları Model 1

Bağımlı Değişken: ΔRLCT			
Bağımsız Değişken	Katsayılar	Diagnostik Testler	
C	0.077**	R ²	0.638
SEC2007	-0.053	Düzeltilmiş R ²	0.580
SEC2011	-0.123	F-stat.	11.093***
SEC2015	-0.031	Jarque-Bera	233.492
SEC2018	-0.036	LM Test istatistiği	1.976
ΔLRCT (1)	-0.940*	Breusch-Pagan-Godfrey Test İstatistiği	7.600
ΔLRCT (2)	-0.569**	Cusum Testi	İstikrarlı
ΔLRCT (3)	-0.464**	Cusumsquare Testi	İstikrarlı

Not: ***, **, * sırasıyla %1, %5 ve %10 anlamlılık düzeyini göstermektedir.

Tablo 4'de Cari Transferler'in logaritmik devresel farkı için seçim kukla değişkenli modelin sonuçları yer almaktadır. Söz konusu tabloda optimal gecikme uzunluğu üç dönem olarak tespit edilmiş. Bir dönem gecikme katsayısı %10, iki ve üç dönem gecikme katsayısı %5 düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı çıkmıştır. Ayrıca sabit terim anlamlılığı %5 önem düzeyinde gerçekleşmiştir. Diğer taraftan ilgili tabloda seçim kukla değişkenleri sec2007, sec2011, sec2015, sec2018 istatistiksel olarak anlamlı değildir. Kukla değişkenlerin anlamlı olmaması seçim dönemlerinin Cari Transferler'in üzerinde istatistiksel olarak bir etkisinin olmadığına işaret etmektedir. Modelin R² (0.638) ve Düzeltilmiş R² (0.580) çıkmıştır. Bununla birlikte modelin F istatistiği (11.093) %1 önem seviyesinde anlamlı çıkmış ve model bir bütün olarak anlamlı olmuştur. Ayrıca modelde LM testi ve Breusch-Pagan-Godfrey testlerine göre herhangi bir otokorelasyon ve değişen varyans sorunu bulunmamaktadır. Ayrıca modelin cusum ve cusum of square grafiklerinden modelin istikrarlı olduğu görülmektedir.

4.2. Gayri Safi Yurt İçi Hasıla Test Sonuçları

Gayri Safi Yurt İçi Hasıla değişkeninin incelendiği regresyon modeli (Denklem 2) için tahmin modeli ve sonucu Tablo 5'de sunulmuştur.

Tablo 5. Gayri Safi Yurt İçi Hasıla Modelinin Regresyon Tahmin Sonuçları Model 2

Bağımlı Değişken: Δ LGSYİH			
Bağımsız Değişkenler	Katsayılar	Diagnostik Testler	
C	0.012***	R ²	0.920
SEC2007	0.003	Düzeltilmiş R ²	0.907
SEC2011	0.022	F-stat.	76.297***
SEC2015	0.006	Jargue-Bera	84.959
SEC2018	0.003	LM Test İstatistiği	4.567
Δ LGSYİH (1)	-0.225	Breusch-Pagan Godfrey Test İstatistiği	21.014
Δ LGSYİH (2)	-0.256*	Cusum Testi	İstikrarlı
Δ LGSYİH (3)	-0.218	Cusumsquare Test	İstikrarlı
Δ LGSYİH (4)	0.724		

Not: ***, **, * sırasıyla %1, %5 ve %10 anlamlılık düzeyini göstermektedir.

Tablo 5'de GSYİH'nin logaritmik devresel farkı için seçim kukla değişkenli modelin sonuçları yer almaktadır. Söz konusu tabloda optimal gecikme uzunluğu dört dönem olarak tespit edilmiş. Ancak sadece ikinci dönem gecikme katsayısı istatistiksel olarak anlamlı çıkmıştır. Söz konusu katsayının anlamlılığı %10 önem düzeyinde gerçekleşmiştir. Diğer taraftan ilgili tabloda seçim kukla değişkenlerinden sec2007, sec2011, sec2015, sec2018 istatistiksel olarak anlamlı değildir. Kukla değişkenlerin anlamlı olmaması seçim dönemlerinin GSYİH'nin dönemsel büyüme oranı üzerinde istatistiksel olarak bir etkisinin olmadığına işaret etmektedir. Fakat sabit terim %1 önem düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı çıkmıştır. Modelin R² (0.920) ve Düzeltilmiş R² (0.907) istatistikleri oldukça yüksek çıkmıştır. Bununla birlikte modelin F istatistiği (76.297) %1 önem seviyesinde istatistiksel olarak anlamlı çıkmış ve model bir bütün olarak anlamlı olduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca modelde LM testi ve Breusch-Pagan-Godfrey testlerine göre herhangi bir otokorelasyon ve değişen varyans sorunu bulunmamaktadır. Ayrıca modelin cusum ve cusum of square grafiklerinden modelin istikrarlı olduğu görülmektedir.

4.3. Kamu Harcamaları Test Sonuçları

Kamu harcamaları değişkeninin incelendiği regresyon modeli (Denklem 3) için tahmin modeli ve sonucu Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6. Kamu Harcamaları Modelinin Regresyon Tahmin Sonuçları Model 3

Bağımlı Değişken: LRKH			
Bağımsız Değişkenler	Katsayılar	Diagnostik Testler	
C	1.092	R ²	0.844
SEC2007	0.065	Düzeltilmiş R ²	0.820
SEC2011	0.048	F-stat	35.875***
SEC2015	-0.074	Jargue-Bera	0.267
SEC2018	0.146*	LM Test istatistiği	3.732
LRKH (1)	0.066	Breusch-Pagan-Godfrey Test İstatistiği	10.376
LRKH (2)	0.025	Cusum Testi	İstikrarlı
LRKH (3)	0.016	Cusumsquare Test	İstikrarlı
LRKH (4)	0.822***		

Not: ***, **, * sırasıyla %1, %5 ve %10 anlamlılık düzeyini göstermektedir.

Tablo 6'da Kamu Harcamaları'nın logaritmik devresel farkı için seçim kukla değişkenli modelin sonuçları yer almaktadır. Sunulan tahmin modeli çıktı sonuçlarına göre dört dönem gecikme katsayısı istatistiksel olarak anlamlı çıkmıştır. Söz konusu katsayının anlamlılığı %1 önem düzeyinde gerçekleşmiştir. Seçim dönemlerini temsil eden kukla değişkenlerden 2018 %10 önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu sonuca göre teoriye uygun olarak 2018 seçim döneminde kamu harcamalarında artış meydana geldiği söylenebilir. Diğer seçim kukla değişkenleri sec2007, sec2011 ve sec2015 istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Bununla birlikte modelin F istatistiği (35.875) %1 önem seviyesinde istatistiksel olarak anlamlı çıkmış ve modelin bir bütün olarak anlamlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Modelin R² (0.844) ve Düzeltilmiş R² (0.820) istatistikleri çıkmıştır. Modelde LM testi ve Breusch-Pagan-Godfrey testlerine göre herhangi bir otokorelasyon ve değişen varyans sorunu bulunmamaktadır. Modele yapılan istikrar testine göre model bir bütün olarak istikrarlı bulunmuştur.

4.4. M1 Para Arzı Test Sonuçları

M1 değişkeninin incelendiği regresyon modeli için tahmin modeli (Denklem 4) ve sonucu Tablo 7'de sunulmuştur.

Tablo 7. M1 Modelinin Regresyon Tahmin Sonuçları Model 4

Bağımlı Değişken: $\Delta LRM1$			
Bağımsız Değişkenler	Katsayılar	Diagnostik Testler	
C	0.053**	R ²	0.233
SEC2007	-0.052	Düzeltilmiş R ²	0.112
SEC2011	0.001	F-stat	1.919
SEC2015	0.011	Jarque-Bera	247.95
SEC2018	-0.018	LM Test İstatistiği	0.855
$\Delta LRM1$ (1)	-0.563*	Breusch-Pagan-Godfrey Test İstatistiği	7.216
$\Delta LRM1$ (2)	-0.022	Cusum Testi	İstikrarlı
$\Delta LRM1$ (3)	-0.436	Cusumsquare Test	İstikrarlı

Not: ***, **, * sırasıyla %1, %5 ve %10 anlamlılık düzeyini göstermektedir.

Tablo 7'de M1'in logaritmik devresel farkı için seçim kukla değişkenli modelin sonuçları yer almaktadır. Söz konusu tabloda optimal gecikme uzunluğu üç dönem olarak tespit edilmiş. Diğer taraftan ilgili tabloda seçim kukla değişkenleri sec2007, sec2011, sec2015 ve sec2018 istatistiksel olarak anlamlı çıkmamıştır. Kukla değişkenlerin anlamlı olmaması seçim dönemlerinin M1 üzerinde bir etkisinin olmadığına işaret etmektedir. Fakat sabit terim %1 ve M1'in bir dönem gecikmesi %5 önem düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı çıkmıştır. Modelin R² (0.233) ve Düzeltilmiş R² (0.112) istatistikleri oldukça düşük çıkmıştır. Yani bir diğer deyişle modele katılan değişkenler M1'deki değişimi açıklamada yeterli düzeyde olmadığı belirtilebilir. Bununla birlikte modelin F istatistiği (1.919) %10 önem düzeyinde anlamlı çıkmış ve model bir bütün olarak anlamlı olmuştur. Ayrıca modelde LM testi ve Breusch-Pagan-Godfrey testlerine göre herhangi bir otokorelasyon ve değişen varyans sorunu bulunmamaktadır. Ayrıca modelin cusum ve cusum of square grafiklerinden modelin istikrarlı olduğu görülmektedir.

4.5.M2 Test Sonuçları

M2 değişkeninin incelendiği regresyon modeli için tahmin modeli (Denklem 5) ve sonucu Tablo 8'de sunulmuştur.

Tablo 8. M2 Modelinin Regresyon Tahmin Sonuçları Model 5

Bağımlı Değişken: $\Delta LRM2$			
Bağımsız Değişkenler	Katsayılar	Diagnostik Testler	
C	0.035*	R ²	0.380
SEC2007	0.008	Düzeltilmiş R ²	0.275
SEC2011	-0.027	F-stat	3.604***
SEC2015	-0.008	Jarque-Bera	3614.76
SEC2018	0.057**	LM-Test İstatistiği	4.143
$\Delta LRM2$ (1)	-0.331	Breusch-Pagan-Godfrey Test İstatistiği	10.882
$\Delta LRM2$ (2)	-0.149	Cusum Testi	İstikrarlı
$\Delta LRM2$ (3)	-0.271	Cusumsquare Test	İstikrarlı

Not: ***, **, * sırasıyla %1, %5 ve %10 anlamlılık düzeyini göstermektedir.

Tablo 8'de M2'in logaritmik devresel farkı için seçim kukla değişkenli modelin sonuçları yer almaktadır. Söz konusu tabloda optimal gecikme uzunluğu üç dönem olarak tespit edilmiş. Ancak bir dönem gecikmesi %5 önem seviyesinde istatistiksel olarak anlamlı çıkmıştır. Diğer taraftan ilgili tabloda kukla değişkenlerinden sec2018 %5 önem seviyesinde istatistiksel olarak anlamlı çıkmıştır. Bu sonuca göre 2018 seçim döneminin M2 üzerinde etkisi olduğu söylenebilir. Diğer seçim kukla değişkenleri sec2007, sec2011, sec2015 istatistiksel olarak anlamlı değildir. Modelin R² (0.380) ve Düzeltilmiş R² (0.275) istatistikleri çıkmıştır. Bununla birlikte modelin F istatistiği (3.604) %5 önem seviyesinde anlamlı çıkmış ve model bir bütün olarak anlamlı olmuştur. Ayrıca modelde LM testi ve Breusch-Pagan-Godfrey testlerine göre herhangi bir otokorelasyon ve değişen varyans sorunu bulunmamaktadır. Ayrıca modelin cusum ve cusum of square grafiklerinden modelin istikrarlı olduğu görülmektedir.

4.6. İşsizlik Oranı Test Sonuçları

İşsizlik oranı değişkeninin incelendiği regresyon modeli (Denklem 6) için tahmin modeli ve sonucu Tablo 9'de sunulmuştur.

Tablo 9. İşsizlik Oranı Modelinin Regresyon Tahmin Sonuçları Model 6

Bağımlı Değişken: $\Delta I0$			
Bağımsız Değişkenler	Katsayılar	Diagnostik Testler	
C	0.054	R ²	0.436
SEC2007	-0.118	Düzeltilmiş R ²	0.347
SEC2011	-0.233	F-stat	4.877**

SEC2015	0.081	Jarque-Bera	109.198*
SEC2018	-0.153	LM-Test istatistiği	4.952
$\Delta\hat{I}O$ (1)	0.138**	Breusch-Pagan-Godfrey Test İstatistiği	14.053
$\Delta\hat{I}O$ (2)	0.007	Cusum Testi	İstikrarlı
$\Delta\hat{I}O$ (3)	0.0802	Cusumsquare Test	İstikrarlı

Not: ***, **, * sırasıyla %1, %5 ve %10 anlamlılık düzeyini göstermektedir.

Tablo 9'da İşsizlik Oranı'nın logaritmik devresel farkı için seçim kukla değişkenli modelin sonuçları yer almaktadır. Söz konusu tabloda optimal gecikme uzunluğu üç dönem olarak tespit edilmiş. Ancak işsizlik oranının sadece bir dönem gecikmesi %5 önem seviyesinde anlamlı çıkmıştır. Diğer taraftan ilgili tabloda seçim kukla değişkenleri sec2007, sec2011, sec2015 ve sec2018 istatistiksel olarak anlamlı değildir. Kukla değişkenlerin anlamlı olmaması seçim dönemlerinin İşsizlik Oranı üzerinde istatistiksel olarak bir etkisinin olmadığına işaret etmektedir. Modelin istatistikleri R^2 (0.436) ve Düzeltilmiş R^2 (0.347) olarak çıkmıştır. Bununla birlikte modelin F istatistiği (4.877) %5 önem düzeyinde anlamlı çıkmış ve model bir bütün olarak anlamlı olmuştur. Ayrıca modelde LM testi ve Breusch-Pagan-Godfrey testlerine göre herhangi bir otokorelasyon ve değişen varyans sorunu bulunmamaktadır. Ayrıca modelin cusum ve cusum of square grafiklerinden modelin istikrarlı olduğu görülmektedir.

4.7.Enflasyon Oranı Test Sonuçları

Enflasyon oranı değişkeninin incelendiği regresyon modeli (Denklem 7) için tahmin modeli ve sonucu Tablo 10'da sunulmuştur.

Tablo 10. Enflasyon Modelinin Regresyon Tahmin Sonuçları Model 7

Bağımlı Değişken: ENF			
Bağımsız Değişkenler	Katsayılar	Diagnostic Testler	
C	3.127**	R^2	0.291
SEC2007	-0.410	Düzeltilmiş R^2	0.182
SEC2011	-0.693	F-stat	2.676**
SEC2015	-0.275	Jarque-Bera	0.270
SEC2018	2.216*	LM-Test istatistiği	8.146
ENF (1)	-0.227	Breusch-Pagan-Godfrey Test İstatistiği	10.828
ENF (1)	-0.008	Cusum Testi	İstikrarlı
ENF (2)	-0.337	Cusumsquare Test	İstikrarlı
ENF (3)	0.181**		

Not: ***, **, * sırasıyla %1, %5 ve %10 anlamlılık düzeyini göstermektedir.

Tablo 10'da Enflasyon Oranı'nın seçim kukla değişkenli modelin sonuçları yer almaktadır. Söz konusu tabloda optimal gecikme uzunluğu dört dönem olarak tespit edilmiştir. Ancak enflasyon oranı'nın üç dönem gecikmesi %5 önem düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı çıkmıştır. Ayrıca sabit terim %10 önem düzeyinde anlamlı çıkmıştır. Seçim kukla değişkenlerden Sec 2018 %10 önem düzeyinde anlamlı çıkmıştır. Bu sonuca göre teoriye uygun olarak seçim dönemlerinde uygulanan genişletici politikalar sonucu enflasyon oranında artış meydana geldiği söylenebilir. Diğer seçim kukla değişkenleri sec2007, sec2011, sec2015 istatistiksel olarak anlamlı değildir. Modelin R^2 (0.291) ve Düzeltilmiş R^2 (0.182) istatistikleri çıkmıştır. Bununla birlikte modelin F istatistiği (2.676) %5 önem seviyesinde istatistiksel olarak anlamlı çıkmış ve modelin bir bütün olarak anlamlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Modelde LM testi ve Breusch-Pagan-Godfrey testlerine göre herhangi bir otokorelasyon ve değişen varyans sorunu bulunmamaktadır. Ayrıca modelin cusum ve cusum of square grafiklerinden modelin istikrarlı olduğu görülmektedir.

4.8.Yurt İçi Krediler Test Sonuçları

Yurt İçi Krediler değişkeninin incelendiği regresyon modeli (Denklem 8) için tahmin modeli ve sonucu Tablo 11'de sunulmuştur.

Tablo 11. Yurt İçi Krediler Modelinin Regresyon Tahmin Sonuçları Model 8

Bağımlı Değişken: $\Delta LRYİK$			
Bağımsız Değişkenler	Katsayılar	Diagnostik Testler	
C	0.046**	R^2	0.294
SEC2007	0.001	Düzeltilmiş R^2	0.173
SEC2011	0.047*	F-stat	2.442***
SEC2015	-0.005	Jarque-Bera	20.246
SEC2018	0.126**	LM-Test istatistiği	3.448
$\Delta LRYİK$ (1)	-0.038**	Breusch-Pagan-Godfrey Test İstatistiği	8.987

Δ LR $\dot{Y}$ İK (2)	-0.023	Cusum Testi	İstikrarlı
Δ LR $\dot{Y}$ İK (3)	-0.059	Cusumsquare Test	İstikrarlı

Not: ***, **, * sırasıyla %1, %5 ve %10 anlamlılık düzeyini göstermektedir.

Tablo 11'de Yurt İçi Kredilerin logaritmik devresel farkı için seçim kukla değişkenli modelin sonuçları yer almaktadır. Söz konusu tabloda optimal gecikme uzunluğu üç dönem olarak tespit edilmiştir. Fakat yurt içi kredilerin bir dönem gecikmesi %5 önem düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı çıkmıştır. Ayrıca seçim kukla değişkenlerinden sec2011 %10, sec2018 kukla değişkeni %5 önem düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Diğer seçim kukla değişkenleri sec2007 ve sec2015 istatistiksel olarak anlamlı değildir. Bununla birlikte modelin F istatistiği (2.442) %10 önem seviyesinde istatistiksel olarak anlamlı çıkmış ve modelin bir bütün olarak anlamlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Modelin R² (0.294) ve Düzeltilmiş R² (0.173) istatistikleri çıkmıştır. Modelde LM testi ve Breusch-Pagan-Godfrey testlerine göre herhangi bir otokorelasyon ve değişen varyans sorunu bulunmamaktadır. Modele yapılan istikrar testine göre model bir bütün olarak istikrarlı bulunmuştur.

4.9.Kamu Bankaları Kredileri Test Sonuçları

Kamu Bankaları Kredileri değişkeninin incelendiği regresyon modeli (Denklem 9) için tahmin modeli ve sonucu Tablo 12'de sunulmuştur.

Tablo 12. Kamu Bankaları Kredileri Modelinin Regresyon Tahmin Sonuçları Model 9

Bağımlı Değişken: Δ LRKMD			
Bağımsız Değişkenler	Katsayılar	Diagnostik Testler	
C	0.021**	R ²	0.203
SEC2007	0.031	Düzeltilmiş R ²	0.096
SEC2011	0.052**	F-stat	1.912**
SEC2015	0.010	Jarque-Bera	2.495
SEC2018	0.005	LM-Test İstatistiği	1.355
Δ LRKMD (1)	0.014	Breusch-Pagan-Godfrey Test İstatistiği	3.550
Δ LRKMD (2)	0.163	Cusum Testi	İstikrarlı
		Cusumsquare Test	İstikrarlı

Not: ***, **, * sırasıyla %1, %5 ve %10 anlamlılık düzeyini göstermektedir.

Tablo 12'de kamu bankaları kredilerin logaritmik devresel farkı için seçim kukla değişkenli modelin sonuçları yer almaktadır. Söz konusu tabloda optimal gecikme uzunluğu iki dönem olarak tespit edilmiştir. Seçim dönemlerini temsil eden kukla değişkenlerinden Sec2011 %5 önem düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Buna göre seçim sonuçlarını etkilemek amacıyla kamu bankaları kredilerde artış yapılmıştır. Diğer kukla değişkenleri sec2007, sec2015 ve sec2018 istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Bununla birlikte modelin F istatistiği (1.912) %10 önem seviyesinde istatistiksel olarak anlamlı çıkmış ve modelin bir bütün olarak anlamlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Modelin R² (0.203) ve Düzeltilmiş R² (0.096) istatistikleri çıkmıştır. Modelde LM testi ve Breusch-Pagan-Godfrey testlerine göre herhangi bir otokorelasyon ve değişen varyans sorunu bulunmamaktadır. Modele yapılan istikrar testine göre model bir bütün olarak istikrarlı bulunmuştur.

Sonuç ve Değerlendirme

Kamu tercihi teorisi iktisat ve politika disiplinlerinin kesişme noktasında yer alan bir bilim dalıdır. Dar anlamda kamu tercihi teorisi devlet başarısızlığı ile ilgilidir. Kendi çıkarlarını düşünenlerden oluşan bir piyasada devletin piyasa aksaklıklarını düzeltmede başarısız olduğunu öne sürer. Geniş anlamda ise, ekonominin politika bilimine uygulanması biçiminde tanımlanabilir.

Politik konjonktür dalgalanmalar teorisi, Geleneksel Politik Konjonktür Teorileri ile Rasyonel Politik Konjonktür Teorileri olmak üzere ikiye ayrılarak incelenmiştir. Herbir teori kendi içinde yine iki kısma ayrılarak Geleneksel Fırsatçı Model, Geleneksel Partizan Model, Rasyonel Fırsatçı Model ve Rasyonel Partizan Model olarak sınıflandırılmıştır. Geleneksel modellerde adaptif beklentiler, Rasyonel modellerde rasyonel beklentiler geçerlidir.

Geleneksel fırsatçı modelin öncüsü William Nordhous'a göre, politikacılar fırsatçı, seçmenler miyoptur. Politikacılar fırsatçı politikalar uygulayarak, geleceği öngöremeyen seçmeni kandırma eğilimindedirler. İktidar partisi seçim öncesi dönemde ekonominin iyi gittiğini göstermek için genişletici ekonomi politikaları uygular. Seçimden sonraki dönemde ise uygulanan genişletici iktisat politikalarının etkisi ile ekonominin bozulan dengesini düzeltmek için daraltıcı iktisat politikaları uygularlar. Bu durum politik konjonktür dalgalanmalarının oluşumuna sebebiyet verir.

Geleneksel Partizan model, Douglas Hibbs tarafından 1977 yılında ortaya çıkarılmıştır. Hibbs'e göre, farklı ideolojilerdeki partiler farklı politikalar uygularlar. Sol partiler işsizliğin düşürülmesi ile ilgilenirken, sağ partiler enflasyonun düşük olması ile ilgilenir. Ayrıca sermaye sahibi seçmen yüksek enflasyondan zarar görmemek için sağ partiye, ücretli işlerde çalışan seçmen grubu ise işsizliği azaltıcı iktisat politikalarına önem veren sol partiye oy verir.

Geleneksel politik konjonktür teorilerinin ardından rasyonel beklentilerin ortaya çıkması ile politik konjonktür dalgalanmalar literatüründe yeni bir dönem başlamıştır. Rasyonel politik konjonktür teorilerinde seçmenlerin rasyonel oldukları, sistematik olarak politikacılar tarafından kandırılmayacağı ileri sürülmüştür. Seçmenlerin bu özelliğinden ötürü oluşacak politik konjonktür dalgalanmalar kısa süreli gerçekleşmektedir. Rasyonel politik konjonktür teorileri de tıpkı geleneksel modellerde olduğu gibi Rasyonel Fırsatçı Model ve Rasyonel Partizan Model başlıkları ile incelenmektedir.

Rasyonel Fırsatçı Modelin öncülerinden, Rogoff ve Sibert (1988) bilinen makalelerinde, seçmenlerin eksik bilgiye sahipken, hükümetin tam bilgiye sahip olması dolayısıyla aralarında bilgi asimetrisi olduğunu ileri süren teorik bir model kurmuştur. Bu bağlamda, politikacılar vergiler ve hükümet harcamaları gibi ekonomik politika değişkenlerini manipüle ederek, belirli bir düzeyde kamuoyu oluşturma yeteneği olarak anlaşılan, seçmenlere yeterlilik sinyali vermeye çalışmaktadır. Rasyonel Partizan Modelin öncüsü Alesina (1987), rasyonel seçmenlerin olduğu, ekonominin bir fonksiyonu olarak, siyasi partiler iktidara geldiğinde farklı davranma eğiliminde olduğunu ileri süren teorik bir model geliştirmiştir. Alesina'ya göre, Amerika'da Cumhuriyet yönetiminin göreve başladığında durgunluk görüldüğünü, demokratik hükümetlerin göreve başladığında ise trendin üstünde büyüme ve yüksek enflasyon görüldüğüne dikkat çekmiştir

Bu çalışmada literatüre göre gelişmekte olan ülkeler için kullanılan Geleneksel Politik Konjonktür Teorileri incelenmiştir. Geleneksel fırsatçı model, Alesina, Cohen ve Roubini'nin 1992 yılında yaptıkları çalışmalarında kullandıkları otoregresif model kullanılmıştır. Çalışmada 2007, 2011, 2015 ve 2018 yıllarında gerçekleşen 4 genel seçim değerlendirilmiştir. Bu çalışmada Geleneksel Fırsatçı Politik Konjonktür Teorisi cari transferler, gayri safi yurt içi hasıla, işsizlik oranı, kamu harcamaları, dar para arzı (M1), geniş para arzı (M2) yurt içi krediler, enflasyon oranı ve kamu bankaları kredileri verilerinin kullanılarak, her bir seçimin etkisi ayrı ayrı değerlendirilmiştir. Bu değişkenlerin tercih edilmesinin sebebi literatürdeki önemli çalışmaların bu değişkenleri tercih etmesidir. Literatürdeki çalışmalardan farklı olarak 2003-2019 dönemindeki iktidar partisi incelenmiştir.

Çalışmadan elde edilen bulgulara göre, cari transferlerin bağımlı değişken olarak kullanıldığı regresyon denklemi (Model 1)'de, geçmiş dönem cari transferlerin cari dönem cari transferlerini pozitif yönde etkilediği ve bu etkinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüştür. Seçim kukla değişkenleri sec2007, sec2011, sec2015 ve sec2018 istatistiki olarak anlamlı değildir. Kukla değişkenlerin anlamlı olmaması seçim dönemlerinin Cari Transferler üzerinde istatistiksel olarak bir etkisinin olmadığı anlamına gelmektedir.

Gayri Safi Yurt İçi Hasılanın bağımlı değişken olarak yer aldığı regresyon denklemi (Model 2)'de, geçmiş dönem gayri safi yurt içi hasılanın cari dönem gayri safi yurt içi hasılayı pozitif yönde etkilediği ve bu etkinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüştür. Seçim kukla değişkenleri sec2007, sec2011, sec2015 ve sec2018 istatistiki olarak anlamlı değildir. Kukla değişkenlerin anlamlı olmaması seçim dönemlerinin Gayri Safi Yurt İçi Hasılanın üzerinde istatistiksel olarak bir etkisinin olmadığı anlamına gelmektedir.

Kamu harcamalarının bağımlı değişken olarak yer aldığı regresyon denklemi (Model 3)'de, kamu harcamalarının 4.gecikmesinin kamu harcamaları üzerindeki etkisini gösteren katsayı pozitif ve istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüştür. Seçim kukla değişkenlerinden sec2018 kamu harcamalarının seçim öncesi dönemde arttığı görüşünü destekler niteliktedir. Geleneksel Fırsatçı Politik Konjonktür Dalgalanmalar Teorisi'ne göre, siyasi iktidarların seçim dönemlerinde genişletici maliye politikası izledikleri, kamu harcamaları üzerinde bir manipülasyon yaptıkları böylece politik konjonktür dalgalanmalara neden olduğu sonucuna ulaşılabilir. Diğer seçim kukla değişkenleri ise sec2007, sec2011 ve sec2015 ise anlamlı değildir.

M1 para arzı için anlamlı bir model kurulamamış olmakla birlikte, M2 para arzının bağımlı değişken olarak yer aldığı regresyon denklemi (Model 5)'de, sabit terimin anlamlı olduğu görülmektedir. Seçim kukla değişkenlerinden sec2018 M1 para arzının seçim öncesi dönemde arttığı görüşünü destekler niteliktedir. Diğer seçim kukla değişkenleri ise sec2007, sec2011 ve sec2015 ise anlamlı değildir.

İşsizlik oranının bağımlı değişken olarak yer aldığı regresyon denklemi (Model 6)'de, işsizlik oranının bir dönem gecikmesi istatistiksel olarak anlamlı çıkmıştır. Ancak regresyon sonuçları bu ilişkinin varlığına ilişkin bir işaret göstermemektedir. Seçim kukla değişkenleri sec2007, sec2011, sec2015 ve sec2018 istatistiki olarak anlamlı değildir. Kukla değişkenlerin anlamlı olmaması seçim dönemlerinin işsizlik oranı üzerinde istatistiksel olarak bir etkisinin olmadığı anlamına gelmektedir.

Enflasyonun bağımlı değişken olarak yer aldığı regresyon denklemi (Model 7)'de, geçmiş dönem enflasyonun cari dönem enflasyonunu pozitif yönde etkilediği ve bu etkinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüştür. Bu sonuç enflasyonun kendini besleyen bir döngüde olduğunu destekler niteliktedir. Böyle bir ilişkinin Türkiye içinde beklenmesi bağlamında

regresyon sonuçları bu ilişkinin varlığına ilişkin bir işaret göstermektedir. Seçim kukla değişkenlerinden sec2018 değişkeni istatistiki olarak anlamlı olmakla birlikte katsayının işareti beklenen yönde çıkmıştır. Diğer seçim kukla değişkenleri sec2007, sec2011, sec2015 istatistiki olarak anlamlı değildir.

Yurtiçi Kredilerin bağımlı değişken olarak yer aldığı regresyon denklemi (Model 8)'de, yurtiçi kredilerin 1.gecikmesinin yurt içi krediler üzerindeki etkisini gösteren katsayı pozitif ve istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüştür. Seçim kukla değişkenlerinden sec2011 ve sec2018 yurt içi kredilerin seçim öncesi dönemde arttığı görüşünü destekler niteliktedir. Diğer seçim kukla değişkenleri ise sec2007 ve sec 2015 ise anlamlı değildir.

Kamu Bankaları Kredilerinin bağımlı değişken olarak yer aldığı regresyon denklemi (Model 9)'da, sabit terimin anlamlı olduğu görülmektedir.. Seçim kukla değişkenlerinden sec2011 kamu bankaları kredilerinin seçim öncesi dönemde arttığı görüşünü destekler niteliktedir. Diğer seçim kukla değişkenleri ise sec2007, sec2015 ve sec 2018 ise anlamlı değildir.

Çalışmadan ortaya çıkan sonuçlar toplu olarak ele alındığında, Türkiye'de seçim dönemlerinde uygulanan ekonomi politikalarında değişiklik olduğu şeklinde yorumlanabilir. Politik konjonktür dalgalanmaları oluşmadan önlenmesi ülke ekonomisini olumsuz etkilememesi adına önemlidir. Her ne kadar bu dalgalanmaların önüne tamamen geçmek imkansız olsa da yapılması gereken dalgalanmaların maliyetinin en aza indirilmesidir. Bu tür dalgalanmaların önlenmesi için bazı yöntemler önerilebilir.

Kaynakça

- Akalın, G. ve Erkişi, K. (2007). Türkiye'de seçim ekonomisi uygulamalarının geleneksel oportünist seçim çevrimleri açısından değerlendirilmesi, *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 3 (5).
- Akan, Y. ve Kanca, O. C. (2016). Ekonomide partizan etkiler, *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (48), 1-15.
- Akhmedov, A. ve Zhuravskaya, E. (2004). Opportunistic political cycles: test in a young democracy setting, *The Quarterly Journal Of Economics*, 119 (4), 1301-1338.
- Aktan, C. C. (2010). Monetarizm ve rasyonel beklentiler teorisi, *Ekonomi Bilimleri Dergisi*, 2 (1), 168-182.
- Aktan, C. C. (2019). *Kamu tercihi iktisadi ve anayasal politik iktisat*, Seçkin, Ankara.
- Alesina, A., Roubini, N. & Cohen, GD. (1997). *Political cycles and the macroeconomy*, MIT Press.
- Altun, T. (2014). Türkiye'de fırsatçı ve partizan politik konjonktürel dalgalanmalar: 1950-2010, *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 36 (2).
- Andrikopoulos, A. ve Prodromidis, K. (2004). Fiscal policy and political business cycles in the eu, *European Journal of Political Economy*, 20 (1).
- Cagan, P. (1956). The monetary dynamics of hyperinflation. studies in the quantity theory of money. M. Friedman (Eds.), *Studies in the Quantity Theory of Money*, Chicago, University of Chicago Press.
- Cural, M. ve Eyigün E. (2022). Politik konjonktür dalgalanmaları: kırılmalı beşli analizi, *Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Dergisi*, 5 (5).
- Erdoğan, S. ve Bozkurt, H. (2009). Demokratik rejimlerde politik parasal konjonktür hareketleri: Türkiye üzerine ekonometrik bir inceleme, *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 10 (2).
- Eryılmaz, F. ve Murat, D. (2016). Politik konjonktür teorileri: Türkiye'den kanıtlar, *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 14 (1), 248-268.
- Ho, Sin-Yu ve Lyke, B. N. (2019). Unemployment and inflation: evidence of a nonlinear phillips curve in the eurozone, *The Journal of Developing Areas*, 53 (4).
- Izadkhasti, H. (2020). Applying political business cycle to explain macroeconomic policies in iran: a public choice perspective, *International Journal of Economics and Politics*, 1 (2), 175-197.
- Karaçor, Z. ve Saraç, T. B. (2004). Politik konjonktür dalgalanmaları teorileri çerçevesinde seçim ekonomisi kavramı ve (1980-2004) dönemi Türkiye uygulaması, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 7.1-2: 101-118.
- Kaymakçı, R. (2020). Politik konjonktür hareketlerinin kamu harcamaları üzerindeki etkisi: 1980 sonrası dönem, *Vergi Raporu*, 249, 122-147.

- Khemani, S. (2004). Political cycles in a developing economy: effect of elections in the Indian states, *Journal Of Development Economics*, 73 (1), 125-154.
- Kim, D. (2018). Do gubernatorial elections influence the local housing market and stocks of local companies in South Korea?, research on political business cycle in South Korea from 2010 to 2016 “ *연구방법논총*” 3 (2), 33-65.
- Kuruçelik, K. S. (2022). *Politik konjonktür teorileri; geleneksel fırsatçı model Türkiye uygulaması*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.
- Lasswell, H. D. (1958). Politics: who gets what, when and how, *Meridian Books*, Cleveland.
- Onur, S. (2002), Politik bütçe döngüleri ve Türkiye ekonomisi (1975-2000), *Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 21 (2), 85-126.
- Özkan, F. ve Tari R. (2010). Türkiye’de 1980 sonrası seçim dönemlerinin politik konjonktürel dalgalanmaları teorisi çerçevesinde analizi, *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (36), 223-238.
- Parlaktuna İ. ve Bahçe, A. B. (2006). Politik konjonktür dalgalanmalarının ekonomi üzerindeki etkisi ve Türkiye uygulaması (1980-2006), *Eskişehir Orhangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7.2: 1-19.
- Prašćević, A. (2020). The applicability of political business cycle theories in transition economies, *Zagreb International Review of Economics & Business*, 23 (SCI), 73-90.
- Sezgin, Ş. (2007). Türkiye’de politik konjonktürel dalgalanmalar: 1950-2003 dönemi, *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 62 (02), 135-154.
- Sultakeyev, K. (2016) . The impact of political business cycle on the budget deficit of the kyrgyzstan, *Реформа*, 2: 15-24.
- Şen, S. (2020). İleri demokrasilerde politik bütçe dalgalanmaları ortaya çıkar mı ?, *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11 (3).
- Tayyar, A. E. (2017). Political monetary cycles in coalition and single party government periods: a case study on Türkiye, *Annals Ofconstantin Brancusi’university Of Targu-Jiu. Economy Series*, 6.
- Yar, F. (2015). Türkiye’de 2007 ve 2011 yılı milletvekili genel seçimlerinin politik konjonktür dalgalanmaları açısından değerlendirilmesi, *A Journal of Policy and Strategy*, 1 (2).

Extended Abstract

Aim and Scope

In this study, the existence of the traditional opportunistic model in Türkiye is tested in the context of the political business cycles theory. In this direction, the 2007, 2011, 2015 and 2018 general elections held between 2003-2019 have been examined within the framework of the traditional model.

Methods

In this study, Traditional Political Cycles Theories, which are the most appropriate theories for developing countries according to the literature, have been tested. In the traditional opportunistic model, the autogressive model was used which was used by Alesina, Cohen and Roubini in their study in 1992. In the study, 4 general elections in 2007, 2011, 2015 and 2018 were evaluated. In this study, the effects of each election have been analyzed separately by using the data of Traditional Opportunistic Political Cycles Theory, current transfers, gross domestic product, unemployment rate, public expenditures, narrow money supply (M1), large money supply (m2), domestic loans, inflation rate and public bank loans. The effect of the selection was evaluated seperately. The reason why these variables are preferred is that important studies in the literature prefer them. Unlike from these studies in the literature, the ruling party in the 2003-2019 period has been examined.

Findings

According to the Traditional Opportunistic Political Cycles Theory, it is expected that political power will cause a temporary increase on public expenditures by applying expansionary policies before the election period, but after the election they will focus on the narrow policies to decrease the public expenditures. One of the dummy variables, sec2018, supports this view. it is expected that political powers will cause a temporary increase on M2 money supply by applying expansionary policies before the election period, but after the election, they will focus on the narrow policies to decrease the M2 money supply. Sec2018, one of the dummy variables, supports this view. it is expected that political powers will cause a

temporary increase on the inflation by applying expansionary policies before the election period, but after the election, they will focus on the narrow policies to decrease the inflation. In the context of the expectation of such a reaction in Türkiye, the regression results show an indication of existence of this relation. One of the dummy variables, sec2018 is statistically significant and the sign of the coefficient is in the expected direction. It is expected that political powers will cause a temporary increase on the domestic loans by applying expansionary policies before the election period, but after the election, they will focus on the narrow policies to decrease the domestic loans. Two of the dummy variables, sec2011 and sec2018 support this view. According to the Traditional Opportunistic Political Business Cycles Theory, it is expected that political powers will cause a temporary increase on the public banks loans by applying expansionary policies before the election period, but after the election, they will focus on the narrow policies to decrease the public banks loans. One of the dummy variables, sec2011 supports this view.

Conclusion

In this study, Traditional Political Cycles Theories, which are the most appropriate theories for developing countries according to the literature, have been tested. In this study, the effects of each election have been analyzed separately by using the data of Traditional Opportunistic Political Cycles Theory, current transfers, gross domestic product, unemployment rate, public expenditures, narrow money supply (M1), large money supply (m2), domestic loans, inflation rate and public bank loans. The effect of the selection was evaluated separately. The reason why these variables are preferred is that important studies in the literature prefer them. Unlike from these studies in the literature, the ruling party in the 2003-2019 period has been examined